

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Філологічний факультет
Кафедра германської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи Н.В. Михальченко

«30» серпня 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання іноземних мов

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта

Предметна спеціальність: 014.02 Середня освіта. (Мова і література (англійська))

ОП: Англійська та друга іноземна мова (німецька)

2023– 2024 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИКИ: доцент кафедри германської філології, доктор філософії в галузі освіти Баркасі В.В. , Майборода Р.В., викладач кафедри германської філології, (Майборода Р.В)

РЕЦЕНЗЕНТ: доктор педагогічних наук, професор, кафедри західних та східних мов та методики їх навчання Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського, Т.М.Яблонська

Програму схвалено на засіданні кафедри германської філології
Протокол від «28» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри германської філології (Мироненко Т.П.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від «28» серпня 2023 року № 1

Голова навчально-методичної комісії (Дем'яненко О.Є.)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол від «30» серпня 2023 року № 12

Голова навчально-методичної рада університету

Анотація

У процесі вивчення дисципліни «Методика викладання іноземних мов» розглянуто проблеми методичної підготовки вчителя іноземних мов, визначено особливості формування мовної особистості сучасного студента; проаналізовано нормативно-правову базу; досліджено лінгводидактичну систему викладання дисципліни (підходи до навчання іноземних мов, закономірності, принципи, методи, прийоми та засоби навчання); окреслено ефективність застосування інформаційно-комунікаційного комплексу; схарактеризовано технологію організації самостійної роботи учнів та їх практичної підготовки; розкрито особливості змішаного навчання і роль дистанційного в його системі, інформаційно-освітні ресурси дистанційного навчання; з'ясовано професійні уміння вчителя іноземної мови, серед яких уміння враховувати особливості особистості учня, раціонально використовувати на уроці різноманітні засоби, які сприяють ефективній організації навчального спілкування, активно впроваджувати види діяльності, що активізують процес навчання; створювати сприятливий психологічний клімат, який дозволяє учням розкривати свої індивідуальні можливості, критично оцінювати та аналізувати результати власної педагогічної діяльності, та знаходити шляхи і способи її удосконалення; особливої уваги приділено вмінню вчителя раціонально організовувати педагогічне спілкування на уроці, що значною мірою визначає ефективність навчального процесу.

Ключові слова: методика, нормативно-правова база, засоби навчання, технологія навчання, змішане навчання, дистанційне навчання, професійні уміння.

Summary

In the process of "Methods of teaching foreign languages" study the problems of methodical training of foreign language teachers are considered, the peculiarities of a modern student's language personality formation are determined; the regulatory framework is analyzed; the linguodidactic system of teaching the discipline is studied (approaches to teaching foreign languages, regularities, principles, methods, techniques and means of teaching); the efficiency of information application and communication complex is outlined; the technology of organization of students' self work of and their practical training is characterized; features of blended learning and the role of distance learning in its system, information and educational resources of distance learning are revealed; the professional skills of a foreign language teacher are clarified, they include the ability to consider the personality of the student, to use various tools that contribute to the effective organization of educational communication rationally, to implement activities that enhance the learning process; to create a favourable psychological climate that allows students to discover their individual capabilities, to critically evaluate and analyze the results of their own pedagogical activities, and to find ways and means to improve it; special attention is paid to the teacher's ability to organize pedagogical communication in the classroom, which largely determines the effectiveness of the educational process.

Key words: methodology, regulatory framework, teaching aids, learning technology, blended learning, distance learning, professional skills.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Методика викладання іноземних мов” складена доцентом кафедри англійської мови і літератури, доктором філософії в галузі освіти Баркасі В.В., доцентом кафедри англійської мови і літератури, доктором філософії в галузі освіти Філіпп'єва Т.І. складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів 014.02 Середня освіта. Мова і література. ОП: Мова і література (англійська та друга іноземна мова).

Предметом вивчення виступають: методика формування мовленнєвої компетенції, засоби формування навичок та вмінь іншомовного мовлення та методи навчання іноземних мов.

Міждисциплінарні зв'язки: пов'язані із вивченням педагогіки, психології та лінгвістики.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Метою курсу є забезпечення методичної підготовки студентів до реалізації професійних функцій учителя іноземної мови

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- створення у студентів широкої теоретичної бази, що розкриває загальні та спеціальні закономірності процесу навчання ІМ як засобу спілкування, освіти, виховання й розвитку, яка включає, крім методичних знань, також знання із суміжних з методикою наук психолого-педагогічного й філологічного циклів, і на цій основі сформулювати уявлення про зміст і структуру педагогічної діяльності вчителя;
- ознайомлення студентів з найбільш відомими методичними напрямками, системами і методами, формами та засобами навчання ІМ, а також сформулювати у них основи умінь творчо застосовувати свої знання на практиці з урахуванням конкретних умов;
- розвиток у студентів творчого методичного мислення, яке допоможе їм у вирішенні різноманітних методичних задач, що виникають у навчально-виховному процесі з ІМ у школі;
- сприяння формуванню соціокультурної компетенції майбутнього вчителя ІМ.

Передумови для вивчення дисципліни: володіння знаннями, які студенти отримали при вивченні педагогіки, психології, практичного курсу англійської мови.

та очікувані результати Навчальна дисципліна складається з 7 кредитів.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати, систематизувати, критично аналізувати й інтерпретувати її та застосовувати дані.

ПРН 3. Організовувати процес свого подальшого навчання й самоосвіти із значним ступенем автономності.

ПРН 6. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми освіти та шляхи їх розв'язання із застосуванням інноваційних підходів, доцільних методів і технологій.

ПРН 14. Критично осмислювати основні теорії, принципи, методи, поняття та концепції обраної освітньої спеціалізації, уміти застосовувати їх у навчальній і професійній діяльності.

ПРН 15. Планувати, організовувати та здійснювати освітній процес з урахуванням психологічних і фізіологічних особливостей учнів, їхніх потреб та інтересів, а також специфіки навчального предмету.

ПРН 16. Володіти методикою проведення навчальних занять у ЗЗСО, використовувати різноманітні ефективні форми, прийоми й методи навчання, аналізувати результати засвоєння учнями навчального матеріалу з предмету, оцінювати знання, уміння та навички у системі відповідної шкали оцінювання.

ПРН 19. Критично оцінювати власну навчальну та професійно-дослідницьку діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 4. Здатність бути критичним, самокритичним і відповідальним за вироблення та ухвалення рішень.

ЗК 5. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання і аналізу інформації дотримуючись норм академічної доброчесності.

ЗК 7. Здатність застосовувати поглиблені когнітивні та практичні вміння/навички, майстерність та інноваційність при розв'язанні складних професійно орієнтованих задач.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в нових ситуаціях.

ЗК 11. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

II. Фахові компетентності (ФК):

ФК 2. Розуміння основних цілей і завдань освітнього процесу та специфіки діяльності вчителя англійської та другої іноземної мови у ЗЗСО.

ФК 5. Здатність планувати, організовувати, здійснювати прикладне наукове мікродослідження за фахом на науково-методологічних та етично-правових засадах, систематизувати, аналізувати, інтерпретувати та доносити до фахівців і нефахівців його результати.

ФК 6. Здатність вільно оперувати спеціальною фаховою термінологією для розв'язання навчальних і професійних завдань.

ФК 7. Здатність планувати, організовувати та проводити уроки та навчальні курси з основної і другої іноземної мови, а також оцінювати відповідний рівень знань учнів.

ФК 8. Здатність надавати консультації учням, батькам, іншим зацікавленим особам з питань освіти та навчання іноземних мов з дотриманням норм літературної мови та культури мовлення.

ФК 9. Здатність критично оцінювати свої знання, організовувати та керувати власним професійним розвитком і своїх колег у сфері вивчення та навчання іноземних мов.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1 Методика навчання іноземних мов як наука

Тема 1. Методика навчання іноземних мов як наука та її зв'язок з іншими науками.

Тема 2. Цілі, зміст навчання іноземних мов. Методи та засоби навчання іноземних мов.

Кредит 2. Навчання фонетичного матеріалу

Тема 3. Лінгвопсихологічні основи навчання іноземних мов.

Тема 4. Навчання фонетичного матеріалу

Кредит 3. Навчання граматичного матеріалу

Тема 5. Граматичний мінімум.

Кредит 4 Навчання лексичного матеріалу

Тема 6. Процес засвоєння лексичного матеріалу.

Тема 7. Навчання читання як виду мовленнєвої діяльності.

Кредит 5 Навчання видам мовленнєвої діяльності

Тема 8. Навчання письма і аудіювання.

Тема 9. Навчання говоріння.

Кредит 6 Вступ до методології CLIL (предметно-мовного інтегрованого навчання).

Тема 10. Організація уроку з іноземної мови.

Тема 11. CLIL як нова технологія викладання іноземної мови.

3. Рекомендована література**Базова**

1. Бігич О. Б. Особистісно-діяльнісний розвиток молодшого школяра на уроці іноземної мови: монографія / О. Б. Бігич. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2010. – 137 с.
2. Бориско Н. Ф. Сам себе методист или советы изучающему иностранные языки / Н. Ф. Бориско. – К.: «Фирма ИНКОС», 2001. – 267с.
3. Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов: навч. посібник / О. І. Виневський. – К.: Знання, 2010. – 206 с.
4. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам: Лингводидактика и методика: учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – М.: Изд. центр «Академия», 2004. – 236 с.
5. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. Переклад з англ. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
6. Квасова О. Г. Основи тестування іншомовних навичок і вмінь / О. Г. Квасова. – К.: Ленвіт, 2009. – 119 с.
7. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
8. Методика викладання іноземних мов і культур: теорія і практика / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
9. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: Підручник / Кол. авторів: Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезикова та ін. – К.: Вид. центр «Академія», 2010. – 327 с.
10. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов/ С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2008. – 285 с.
11. Паршикова О. О. Комунікативно-ігровий метод навчання іноземної мови 15 учнів початкової загальноосвітньої школи / О. О. Паршикова. – Донецьк: Вид-во «Вебер», 2009. – 296 с.
12. Підручники і навчально_методичні комплекси з іноземних мов.
13. Практикум з методики викладання англійської мови у середніх навчальних закладах: посібник. вид. 2-е, доп. і переробл. / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2004. – 360 с.
14. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов: Іноземні мови.
15. Редько В.Г. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів початкової школи / В. Г. Редько. – К.: Генеза, 2007. – 136 с.
16. Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі / С. В. Роман. – К.: Ленвіт, 2005. – 208 с.

17. Hadfield J. Introduction to Teaching English / J. Hadfield, CH. Hadfield. – Oxford, 2010. – 176 p.
18. Harmer J. The Practice of Language Teaching / J. Harmer. – Longman, 2004. – 370 p.
19. Slattery M., Willis J. Introduction for Primary Teachers / M. Slattery, J. Willis. – Oxford, 2009. – 148 p.

Допоміжна

1. Баркасі В.В., Філіпп'єва Т.І. Методика викладання іноземних мов. – Навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів. – Миколаїв: МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2019. – 286 с.
2. Бігич О.Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи. – К.: Ленвіт, 2006. – 200 с.
3. Бужинский В.В., Павлова С.В., Старикова Р.А. Функциональный подход к обучению английскому произношению. – М.: Дрофа, 2004. – 154 с.
4. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам. – М.: Аркти, 2003. – 192 с.
5. Гальскова Н.Д., Никитенко З.Н. Теория и практика обучения иностранным языкам: Начальная школа. – М.: Айрис-пресс, 2004. – 240 с.
6. Іноземні мови: Науково-методичний журнал. – Київ.
7. Коньшева А.В. Игровой метод в обучении иностранному языку. – СПб.: Каро, 2006. – 192 с.
8. Коньшева А.В. Контроль результатов обучения иностранному языку. – СПб: Каро, 2004. – 144 с.
9. Коньшева А.В. Организация самостоятельной работы учащихся по иностранному языку. – СПб.: Каро, 2005. – 208 с.

4. Інформаційні ресурси

1. <http://blog.tjaylor.net/teaching-methods/>
2. <http://www.5minuteenglish.com/tips-teaching-english.htm>
3. <https://www.theguardian.com/teacher-network/teacher-blog/2013/feb/14/teaching-english-creatively-outstanding-results>

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання здійснюється за поточними результатами успішності студентів, результатами заліку та екзамену.

6. Засоби діагностики успішності навчання.

Діагностика успішності навчання студентів здійснюється за такими формами: усні – бесіда, аналіз виступу студента на практичному чи семінарському занятті, пояснення до виконаного завдання або окремих його розділів, усні повідомлення студентів, відповіді на запитання викладача під час аудиторних занять; письмові – контрольні роботи студентів, самостійна робота, індивідуальні завдання, домашні завдання, конспекти, повідомлення, реферати, з використанням комп'ютерних тестів.

Діагностика успішності навчання студентів під час проведення лекційних занять визначається: виконанням письмових контрольних робіт, тестових завдань; практичних занять визначається: усним опитуванням з теми заняття; розв'язанням практичних завдань, виконанням вправ, письмових контрольних робіт тощо.

